

บทที่ 4

วิเคราะห์ปัญหาการใช้สิทธิของบุคคลในการยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญ ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

ศาลรัฐธรรมนูญ (Constitutional Court) เป็นองค์กรหนึ่งที่เกิดขึ้นและมีอำนาจตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มีกลไกในการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ (Rights and Liberties) ของปัจเจกชน (Individuals) ในสังคม โดยเป็นการมีวัตถุประสงค์ที่สำคัญเพื่อป้องกันมิให้การดำเนินงานขององค์กรรัฐหรือการปฏิบัติงานของฝ่ายปกครองที่อาศัยบทบัญญัติของกฎหมายไปกระทำการที่กระทบต่อสิทธิและเสรีภาพของปัจเจกชนในสังคมเป็นหลัก และมีความมุ่งหมายโดยตรงเพื่อปกป้องพิทักษ์รักษาการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข อีกทั้งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มีเจตนารมณ์ที่จะรับรองสิทธิของปัจเจกชนในสังคมด้วยการรองรับและคุ้มครองการใช้อำนาจของปัจเจกชนในสังคมให้มากยิ่งขึ้น โดยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ได้มีการบัญญัติให้สิทธิแก่ชนชาวไทยในการพิทักษ์ความเป็นกฎหมายสูงสุด (Supreme Law) ของประเทศมากกว่ารัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 เท่ากับเป็นการก้าวสู่ยุคแห่งสิทธิและเสรีภาพที่ปัจเจกชนทุกคนจะพึงมีต่อระบอบการปกครอง

การที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มาตรา 68 ได้บัญญัติให้บุคคล (Person) หรือพรรคการเมือง (Political Party) ใดมีสิทธิเสนอเรื่องต่อศาลรัฐธรรมนูญและให้อำนาจแก่ศาลรัฐธรรมนูญที่จะรับเรื่องที่บุคคลหรือพรรคการเมืองนั้นๆ เห็นว่าเป็นการกระทำที่มีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นการล้มล้างการปกครองระบอบประชาธิปไตย (Overthrow the Democratic Regime) อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญ หรือเพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจในการปกครองประเทศ (The Power to Rule the Country) โดยวิธีการซึ่งมิได้เป็นไปตามวิถีทางที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ

ทั้งนี้ บุคคลดังกล่าวสามารถยื่นคำร้องได้ตามมาตรา 68 โดยกลไกการเสนอเรื่องดังกล่าวถือว่าเป็นกลไกที่มีความสำคัญในระบอบประชาธิปไตย เป็นการยอมรับการใช้สิทธิความเป็นพลเมืองในสังคมแห่งประชาธิปไตย และมีเจตนารมณ์เพื่อเป็นการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชนอีกช่องทางหนึ่ง อีกทั้งยังให้อำนาจประชาชนที่เป็นเพียงบุคคลธรรมดาในสังคมบุคคลหนึ่งได้มีปากมีเสียงในระบอบประชาธิปไตยอย่างภาคภูมิ กล่าวคือ มีหลักการสำคัญที่มุ่งหมายให้

คนไทยทุกคนมีส่วนร่วมในการปกป้องพิทักษ์รักษาการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และการเข้าสู่อำนาจในการปกครองประเทศให้เป็นไปตามวิถีทางที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญให้ถูกล้มล้าง จากการศึกษาจึงทำให้ทราบได้ว่าโดยสภาพแห่งเนื้อหาเป็นการร่างเนื้อความเพื่อป้องกันและควบคุม (Preventive Control) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อมีโอกาสได้ตรวจสอบและวินิจฉัยให้เลิกการกระทำที่เป็นภัยร้ายแรงต่อรัฐธรรมนูญให้เกิดขึ้นได้ เพราะหากปล่อยให้การกระทำที่เป็นภัยอันตรายต่อการปกครองในระบอบรัฐธรรมนูญเกิดขึ้นได้โดยง่าย ย่อมจะเป็นเหตุสุดวิสัยและยากที่จะแก้ไขให้กลับคืนสู่สถานะได้ดั้งเดิม ทั้งนี้เพื่อให้ประชาชนในสังคมใช้สิทธิตามรัฐธรรมนูญรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มาตรา 68 ต่อต้านการกระทำดังกล่าวอย่างสันติวิธี (Peaceful Means)

เมื่อผู้ศึกษาทำการศึกษาจึงทราบได้ว่าสาระสำคัญของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มีจุดเด่นแตกต่างจากรัฐธรรมนูญฉบับที่ผ่านมา โดยการให้อำนาจแก่ประชาชนในการยื่นคำร้องตามมาตรา 68 และมาตรา 212 ถือเป็นกระบวนการเยียวยาทางกฎหมายที่ดีซึ่งเป็นที่ยอมรับกันในสากล โดยคำร้องตามมาตรา 68 เป็นการให้อำนาจที่ควรจะมีตามสิทธิของระบอบประชาธิปไตย (Democratic Regime) แก่ปัจเจกชนในสังคม เพื่อให้มีสิทธิพิทักษ์ปกป้องการปกครองระบอบการปกครองตามรัฐธรรมนูญซึ่งเป็นกฎหมายสูงสุดของประเทศ โดยกระบวนการดังกล่าวเป็นกระบวนการทางกฎหมายที่บุคคลอาจใช้สิทธิทางกฎหมายได้โดยตรง โดยการเสนอคำร้องผ่านอัยการสูงสุด (Attorney General) เพื่อตรวจสอบข้อเท็จจริงและเสนอเรื่องดังกล่าวต่อศาลรัฐธรรมนูญ กระบวนการดังกล่าวเป็นการควบคุมบรรทัดฐานในเชิงรูปธรรม (Concrete Norm Control) ที่มีความสำคัญต่อระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญอีกรูปแบบหนึ่ง

โดยสิ่งที่เกิดขึ้นเป็นประสิทธิผลจากการกำหนดให้อำนาจดังกล่าว มาตรา 68 วรรคสอง จึงน่าจะเกิดผลเป็นการช่วยให้สังคมไทยที่อยู่บนความขัดแย้งดังเช่นในปัจจุบันอาจลดความขัดแย้งระหว่างกลุ่มคนต่างๆ ในสังคม อาจลดการประท้วงที่เป็นการชุมนุม โดยใช้กำลังและหันกลับมาใช้วิธีการศาล (Court) เพื่อให้ข้อพิพาทต่างๆ ได้ถูกพิจารณาและวินิจฉัยชี้ขาดภายใต้หลักความชอบธรรมทางกฎหมาย (Principle of Legality) แต่ในทางกลับกันการให้อำนาจแก่เอกชนที่อยู่บนหลักที่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตนมากกว่าผลประโยชน์ของประเทศชาติหรือประโยชน์ส่วนรวม อาจกลายมาเป็นดาบสองคมที่ทำให้กระบวนการยุติธรรมตามรัฐธรรมนูญไม่อาจดำเนินไปตามเจตนารมณ์ที่แท้จริงของมาตรการทางกฎหมายนั้นๆ จนอาจยังผลให้เกิดเป็นกระแสต่อต้านคำวินิจฉัยหรือคำพิพากษาในส่วนของศาลได้

จากที่กล่าวมาข้างต้นการที่รัฐจะกำหนดและบัญญัติให้อำนาจแก่ปัจเจกชนที่จะใช้สิทธิ ตามมาตรการทางกฎหมายรัฐธรรมนูญที่สามารถนำไปสู่การยับยั้งการกระทำที่เป็นการใช้อำนาจ ของฝ่ายบริหาร (The Executive) หรือฝ่ายนิติบัญญัติ (The Legislative) ถือเป็นแนวทางที่นำไปสู่ การพัฒนาทางด้านสิทธิของชนชาวไทยที่ดี แต่การให้อำนาจดังกล่าวควรมีมาตรการทางกฎหมายที่ มีความละเอียดรอบคอบคอยกำชับและควบคุมมิให้เกิดการใช้อำนาจเพื่อประโยชน์ส่วนตนได้ โดยง่ายจนเกินไป ดังนั้น การให้อำนาจปัจเจกชนในการมีสิทธิยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญตาม มาตรา 68 นั้น ในสังคมไทยยังคงมีข้อถกเถียงกันอีกมากมายถึงสภาพปัญหาที่เกิดจากมาตราดังกล่าว

แม้จากการศึกษาจะพบว่าศาลรัฐธรรมนูญได้มีคำวินิจฉัยออกมาในคำวินิจฉัยของศาล รัฐธรรมนูญที่ 18-22/2555¹ ในประเด็นที่เกิดเป็นข้อถกเถียงในสังคม ไม่ว่าจะเป็นการเสนอคำร้อง

¹ คำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญที่ 18-22/2555 เรื่องคำร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา 68 ตามที่มีผู้ร้องให้ศาลวินิจฉัยว่า การแก้ไขรัฐธรรมนูญ มาตรา 291 เพื่อจัดตั้งสภาร่างรัฐธรรมนูญขึ้นมาทำ หน้าที่พิจารณาร่างรัฐธรรมนูญใหม่ ทั้งฉบับ เป็นการล้มล้างการปกครองหรือเป็นการให้ได้มาซึ่งอำนาจการ ปกครอง โดยวิถีทางที่มีบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ ซึ่งขัดกับ มาตรา 68 หรือไม่ มีประเด็นวินิจฉัยทั้งสิ้น 4 ประเด็น

ประเด็นที่หนึ่ง ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจในการรับคำร้องวินิจฉัยคดีนี้หรือไม่ ซึ่งศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัย ว่า มาตรา 68 วรรคสอง ให้สิทธิผู้ร้องสองประการ คือ

ประการที่หนึ่ง เสนอเรื่องให้อัยการสูงสุดตรวจสอบข้อเท็จจริง และ

ประการที่สอง ยื่นคำร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยสั่งการคำร้องดังกล่าว

ทั้งนี้ อัยการสูงสุดเพียงแต่มีหน้าที่ตรวจสอบข้อเท็จจริงเบื้องต้นและยื่นคำร้องขอต่อศาลรัฐธรรมนูญได้ เท่านั้น หากได้คัดสิทธิของผู้ร้องที่จะยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญ โดยตรงไม่ แม้ผู้ร้องได้เสนอเรื่องให้อัยการ สูงสุดตรวจสอบแล้ว ก็ไม่คัดสิทธิผู้ร้องที่จะใช้สิทธิยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญ

ทั้งนี้ การกระทำตามมาตรา 68 วรรคหนึ่งจะต้องกำลังดำเนินอยู่และยังไม่เกิดผล ศาลรัฐธรรมนูญจึงจะมี คำวินิจฉัยสั่งให้เลิกการกระทำนั้นได้ หากปล่อยให้เกิดการกระทำดังกล่าวที่เป็นภัยร้ายแรงแล้วย่อมสุดวิสัยที่จะ แก้ไขให้กลับคืนมาได้ ดังนั้น ประชาชนผู้ทราบเหตุตามมาตรา 68 วรรคสอง ย่อมสามารถยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญ ได้โดยตรง เพื่อให้ประชาชนใช้สิทธิของตนต่อต้านการกระทำนั้นได้โดยสันติวิธี

ประเด็นที่สอง การแก้ไขรัฐธรรมนูญ มาตรา 291 ทำได้ทั้งฉบับหรือไม่ ศาลรัฐธรรมนูญได้วินิจฉัยว่า แม้การแก้ไขรัฐธรรมนูญ มาตรา 291 จะเป็นอำนาจรัฐสภา แต่ก็ไม่สามารถแก้ไขทั้งฉบับได้ เพราะรัฐธรรมนูญ ผ่านการลงประชามติโดยประชาชน ดังนั้น ควรถามประชาชนก่อนแก้ไข

ประเด็นที่สาม การแก้ไขรัฐธรรมนูญของรัฐสภานี้ เป็นการล้มล้างระบอบการปกครองระบอบ ประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นพระประมุขหรือไม่ ศาลวินิจฉัยว่า ผู้ร้องไม่มีเหตุผลเพียงพอที่จะ ชี้ชัดได้ว่า การแก้ไขรัฐธรรมนูญจะทำให้เกิดการล้มล้างการปกครอง เพราะเป็นเพียงการคาดการณ์ล่วงหน้า และ แสดงความเป็นห่วงเท่านั้น จึงมีคำสั่งให้ยกคำร้อง และเมื่อยกคำร้องแล้ว จึงไม่มีความจำเป็นต้องพิจารณาใน ประเด็นที่ 4 เกี่ยวกับการยุบพรรค และคัดสิทธิทางการเมือง.

ต้องเสนอผ่านอัยการสูงสุดก่อนจึงจะมีสิทธิเสนอคำร้องไปยังศาลรัฐธรรมนูญหรือไม่อย่างไร การดำเนินการของรัฐสภาและฝ่ายบริหารเป็นการกระทำที่เข้าในความหมายของวรรคแรกแห่งมาตรา 68 แล้วหรือไม่ แต่คำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญดังกล่าวยังไม่อาจยุติการถกเถียงของคนในกลุ่มสังคมได้อีกทั้งยังทำให้แนวคิดในการสนับสนุนฝ่ายของตนที่ยืนอยู่บนคนละหลักการไม่อาจได้ข้อยุติตามคำวินิจฉัยนั้นไม่ จึงอาจเปรียบได้กับการสะสมซึ่งความแตกต่างทางด้านความคิดที่รอวันประทุ ผู้ทำการศึกษาจึงมีความประสงค์ที่จะวิเคราะห์ถึงหลักการและความน่าจะเป็นตามเจตนารมณ์ที่แท้จริงของมาตรา 68 ดังกล่าว เพื่อหาแนวทางที่ถูกต้องในการนำมาตราการทางรัฐธรรมนูญไปใช้บังคับให้เกิดประสิทธิผลและเพื่อหาแนวทางออกให้แก่สังคมไทย เพื่อให้ศาลมีบทบาทในการยุติข้อขัดแย้งในสังคม โดยผู้ทำการศึกษาขอแยกประเด็นเพื่อแยกรายละเอียดของถึงข้อดีและข้อบกพร่องของแนวความคิดที่เกิดขึ้นในสังคมตามมาตรา 68 ในประเด็น ดังต่อไปนี้

4.1 ปัญหาขอบเขตของคำจำกัดความของการใช้สิทธิของบุคคลในการยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญตามกฎหมายรัฐธรรมนูญ

การที่ มาตรา 68 ได้บัญญัติให้สิทธิและเสรีภาพแก่ปัจเจกชนในการที่จะใช้สิทธิยื่นคำร้องหรือเสนอเรื่องต่อศาลรัฐธรรมนูญ ไม่ว่าจะการเสนอเรื่องดังกล่าวจะได้เสนอผ่านอัยการสูงสุด (Attorney General) เพื่อตรวจสอบข้อเท็จจริง หรือยื่นคำร้องโดยตรงต่อศาลรัฐธรรมนูญ (Constitutional Court) เพื่อขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยสั่งการให้เลิกการกระทำตามความใน มาตรา 68 ก็ตาม ก็ล้วนจะต้องมีการตีความและปรับเข้าองค์ประกอบของมาตรา 68 เสียก่อน อีกทั้งการตีความดังกล่าวจะต้องเป็นไปเพื่อการคงอยู่ของหลักความถูกต้องและมีแนวทางที่ตรงต่อเจตนารมณ์ที่แท้จริงของกฎหมายรัฐธรรมนูญ เนื่องจาก มาตรา 68 มิได้มีการบัญญัติให้เกิดความชัดเจนถึงการกระทำที่เป็นการล้มล้างการปกครองไว้ จึงยังผลให้ในทุกคราวที่มีการเสนอเรื่องต่อศาลรัฐธรรมนูญ ศาลรัฐธรรมนูญจึงต้องวินิจฉัยถึงสาเหตุที่เป็นประเด็นแห่งการเสนอเรื่องว่าเป็นการกระทำที่ต้องตามองค์ประกอบของมาตรา 68 หรือไม่

การพิจารณาดังกล่าวจะต้องมีการตีความตามเจตนารมณ์ (Interpretation of the Intention) ของกฎหมายนั้นๆ การตีความ (Interpretation) จึงเป็นเรื่องที่มีความสำคัญและละเอียดอ่อนมากต่อการคงอยู่ของเจตนารมณ์ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา 68 นี้เป็นอย่างมาก เพราะหากการใช้บังคับมาตรการทางกฎหมายมีการใช้บังคับ โดยตีความผิดหรือไม่ถูกต้องตามความมุ่งหมายที่แท้จริงของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 แล้ว จะยังผลให้การใช้บังคับกฎหมายให้เกิดผลในทางตรงกันข้ามกับเจตนารมณ์ที่แท้จริง

เจตนารมณ์ตามมาตรา 68 ที่ต้องการป้องกันการกระทำที่เป็นการละเมิดการปกครองที่เป็นระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข (Democratic Regime of Government with the King as Head of State) ก็จะเกิดการต่อต้านจากประชาชนภาคพลเมืองในสังคมได้โดยง่าย เพราะถ้าการเสนอเรื่องที่เป็นประเด็นตามมาตรา 68 สามารถนำมาสู่ศาลรัฐธรรมนูญได้โดยง่าย จนเกินไป จะยังผลทำให้สังคมรู้สึกเบื่อหน่ายต่อการต้องมารับรู้การกระทำของบุคคลที่ไม่ปฏิบัติ ตามเจตนารมณ์ที่แท้จริงของรัฐธรรมนูญ เมื่อถึงคราวที่บุคคลหรือพรรคการเมืองใดต้องการเสนอ เรื่องและดำเนินการในทางคดีตามเจตนารมณ์อย่างแท้จริง ประชาชนที่ได้รับรู้ข่าวสารจนเบื่อหน่าย อาจไม่ต้องการที่จะทราบถึงความเป็นไปของมาตรการทางกฎหมายเท่าที่ควร

การตีความ (Interpretation) ต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ (Rules) และเจตนารมณ์ที่แท้จริง (True Intention) ของกฎหมาย มิใช่ต่างคนต่างตีความตามความเห็นของตน หากปล่อยให้เกิดการ ตีความตามความเห็นของแต่ละกลุ่มบุคคลในสังคม ผลที่ตามมาอาจเป็นการทำให้บ้านเมืองเกิด ความสับสนและวุ่นวาย เกิดข้อถกเถียงระหว่างกลุ่มบุคคลหรือพรรคการเมืองที่มีอำนาจบริหารประเทศ เกิดเป็นข้อพิพาท (Disputes) และเป็นประเด็นแห่งข้อโต้แย้ง (Discussion) ที่พร้อมจะตั้งเป็น ประเด็นไปสู่ความรุนแรงของสังคม

ในกรณีที่มีบุคคลซึ่งจะใช้สิทธิตามรัฐธรรมนูญใดที่เป็นไปเพื่อการล้มล้างการปกครอง ในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญนี้ หรือเพื่อให้ได้มา ซึ่งอำนาจในการปกครองประเทศโดยวิธีการซึ่งมิได้เป็นไปตามวิถีทางที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ ตามมาตรา 68 จึงเกิดเป็นปัญหา เพราะการที่ มาตรา 68 ได้กำหนดไว้แต่เพียงว่า บุคคลจะใช้สิทธิ และเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญเพื่อล้มล้างการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญนี้ หรือเพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจในการปกครองประเทศ โดยวิธีการ ซึ่งมิได้เป็นไปตามวิถีทางที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญนี้จะกระทำมิได้ และมีได้มีการตรา พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ (Organic Law) หรือพระราชบัญญัติ (Act of Parliament) ที่จะ มาขยายความบทบัญญัติ มาตรา 68 ดังกล่าว ย่อมทำให้บุคคลที่มีความเห็นไม่ตรงต่อแนวทางแห่ง เจตนารมณ์ของกฎหมายรัฐธรรมนูญ อาจใช้กลไกดังกล่าวเพื่อสร้างข้อโต้แย้งตั้งเป็นประเด็นแห่ง ข้อพิพาทในสังคม โดยอาศัยการเสนอเรื่องต่อศาลรัฐธรรมนูญเป็นเครื่องมือในการปลุกกระดม มวลชนได้

จากสภาพปัญหาที่ มาตรา 68 ได้กำหนดไว้แต่เพียงว่าบุคคลจะใช้สิทธิและเสรีภาพตาม รัฐธรรมนูญเพื่อล้มล้างการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตาม รัฐธรรมนูญนี้ หรือเพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจในการปกครองประเทศ โดยวิธีการซึ่งมิได้เป็นไปตาม วิถีทางที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญนี้มีได้ดังกล่าว พบว่าส่งผลให้การตีความในทางปฏิบัติไม่สามารถ

ทำให้เกิดการนำไปใช้บังคับที่ตรงต่อเจตนารมณ์ของกฎหมาย โดยเมื่อการจำกัดความที่ไม่มีการ เฉพาะเจาะจงต่อพฤติการณ์ใดที่เป็นกรกระทำเพื่อให้เกิดการล้มล้างการปกครองระบอบ ประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญ การยื่นคำร้องตามมาตรา 68 จึงยังไม่มีบรรทัดฐานเท่าที่ควรจะเป็น อีกทั้งยังส่งผลให้ขาดการประสานซึ่งแนวทางระหว่าง ความยุติธรรมทางสังคมกับการรักษาความเป็นกฎหมายสูงสุดของประเทศเอาไว้ แนวทางที่ควร เป็นที่พึงตามรัฐธรรมนูญก็อาจถูกบิดเบือนไปได้ในที่สุด

ปัญหาขอบเขตของคำจำกัดความหมายใน มาตรา 68 ที่ว่า การกระทำเพื่อล้มล้างการ ปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญนี้ หรือเพื่อให้ ได้มาซึ่งอำนาจในการปกครองประเทศโดยวิธีการซึ่งมิได้เป็นไปตามวิถีทางที่บัญญัติไว้ใน รัฐธรรมนูญนี้ จะมีการตีความไปในแนวทางที่มีความมุ่งหมายกว้างเพียงใดและการที่ศาล รัฐธรรมนูญนำไปใช้บังคับจะมีขอบเขตของการจำกัดความไว้อย่างไร จึงอาจเป็นเพียงปัญหาที่ รอหนทางแห่งกาลเวลาที่จะให้เกิดเป็นบรรทัดฐานในสังคม โดยหวังว่าหากศาลรัฐธรรมนูญจะ ดำเนินการตีความการกระทำตามมาตรา 68 ได้อย่างถูกต้องและตรงตามเจตนารมณ์ของกฎหมาย รัฐธรรมนูญ

การตีความตามมาตรา 68 ถ้าตีความไปในความมุ่งหมายที่กว้างอาจทำให้เป็นสาเหตุแห่ง การตั้งประเด็นเป็นข้อพิพาทเพื่อเสนอเรื่องตามมาตรา 68 มาสู่ศาลรัฐธรรมนูญได้โดยง่ายจนเกิน ความจำเป็น และอาจเป็นการขัดต่อเจตนารมณ์ของกฎหมายรัฐธรรมนูญที่เป็นกฎหมายสูงสุดของ ประเทศอีกด้วย จึงส่งผลให้เกิดปัญหาในทางปฏิบัติดังเช่นการเกิดข้อพิพาทของกลุ่มบุคคลที่ฝักใฝ่ ในการแบ่งแยกทางการเมืองออกเป็นฝ่ายต่างๆ ในสังคมไทย จนส่งผลให้เกิดเป็นคำวินิจฉัยของศาล รัฐธรรมนูญที่ 18-22/2555 ลงวันที่ 13 กรกฎาคม พ.ศ. 2555 ระหว่างพลเอกสมเจตน์ บุญถนอม กับพวก ผู้ร้อง ประธานรัฐสภาในฐานะรัฐสภา กับพวก ผู้ถูกร้อง เมื่อพิจารณาสาเหตุแห่งการเกิดประเด็น ข้อพิพาทดังกล่าวอาจทำให้ทราบได้ว่ามาจากผลจากสภาพความขัดแย้งของกลุ่มบุคคลในสังคม จนนำมาสู่การตั้งเป็นประเด็นแห่งข้อพิพาทที่อาศัยอำนาจตามกฎหมายรัฐธรรมนูญเพื่อยับยั้งอีกฝ่าย ให้หยุดการกระทำที่ตนคิดว่าไม่ถูกต้อง ปัญหาในสังคมไทยดังกล่าวแม้จะทำให้เกิดการใช้มาตรการ ตามมาตรา 68 และถือได้ว่าเป็นการนำไปใช้จริงเป็นครั้งแรกนับตั้งแต่ได้มีการประกาศใช้ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 เมื่อวันที่ 24 สิงหาคม พ.ศ. 2550

จากการศึกษาและนำคำวินิจฉัยที่ 18-22/2555 ดังกล่าวมาวิเคราะห์อย่างถี่ถ้วน ทำให้พบว่า ประเด็นแห่งการเสนอเรื่องต่อศาลรัฐธรรมนูญดังกล่าวเป็นเรื่องการกระทำที่กำกึ่งว่าจะเป็นการ กระทำเพื่อล้มล้างระบอบการปกครองหรือไม่ ดังจะพิเคราะห์ได้จากกรณี ดังนี้

ผู้ร้องกล่าวอ้างว่าผู้ถูกร้องที่ 1 (ประธานรัฐสภาในฐานะรัฐสภา) ผู้ถูกร้องที่ 2 (คณะรัฐมนตรี) ผู้ถูกร้องที่ 3 (พรรคเพื่อไทย) ได้กระทำการใช้สิทธิที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญเพื่อล้มล้างระบอบการปกครองอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข โดยผู้ถูกร้องที่ 2 และผู้ถูกร้องที่ 3 ได้จัดทำร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติมขึ้นมา มีสาระสำคัญในการจัดทำร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ โดยการเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 หมวด 16 การจัดทำรัฐธรรมนูญฉบับใหม่โดยการเพิ่ม มาตรา 291/1 ถึง มาตรา 291/16 ผู้ร้องเห็นว่าการกระทำดังกล่าวเป็นการล้มล้างหรือยกเลิกรัฐธรรมนูญทั้งฉบับเป็นการขัดต่อหลักการแก้ไขรัฐธรรมนูญการกระทำดังกล่าวอันจะส่งผลให้มีการปรับเปลี่ยนองคาพยพในระบอบการปกครองประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข การยกเลิกรัฐธรรมนูญทั้งฉบับดังกล่าวจึงเป็นการทำลายหลักการสำคัญที่รัฐธรรมนูญมุ่งคุ้มครอง และเป็นการขัดต่อมาตรา 68

ศาลรัฐธรรมนูญได้สั่งให้ผู้ถูกร้องที่ 2 และผู้ถูกร้องที่ 3 ถอนร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับพิพาทดังกล่าว) ออกจากการพิจารณาของผู้ถูกร้องที่ 1

วินิจฉัยให้ผู้ถูกร้องที่ 1 ระงับการออกเสียงลงคะแนนในวาระที่สาม

จากหลักการที่แฝงตัวอยู่ในคำวินิจฉัยทำให้ทราบได้ว่าศาลรัฐธรรมนูญได้วินิจฉัยตามคำร้องดังกล่าวของผู้ร้อง แต่ศาลรัฐธรรมนูญมิได้วินิจฉัยในประเด็นแห่งการกระทำตามนัย มาตรา 68 โดยตรง เพียงแต่ได้มีคำสั่งให้ผู้ถูกร้องทั้งสามหยุดการกระทำดังกล่าว จากคำวินิจฉัยที่แม้จะเป็นประเด็นแห่งข้อพิพาทในสังคมดังกล่าวนี้ ก็ยังคงไม่สามารถหาคำตอบในส่วนแนวทางตามเจตนารมณ์ของมาตรา 68 ได้ การนำไปปฏิบัติในภายภาคหน้าก็อาจจะต้องนำแนวความคิดของผู้ร้องมาเป็นหลัก

เมื่อหันกลับมาวิเคราะห์ถึงรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 แล้วจะพบว่าได้มีการบัญญัติถ้อยคำใน มาตรา 68 ไว้เป็นการไม่ชัดเจนอย่างเพียงพอที่จะทำให้การนำคดีขึ้นสู่ศาลรัฐธรรมนูญสามารถดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ (Effectively) จึงเกิดเป็นปัญหาขอบเขตของคำจำกัดความของความหมายประโยคดังกล่าว ที่ว่า การกระทำเพื่อล้มล้างการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญนี้ หรือเพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจในการปกครองประเทศโดยวิธีการซึ่งมิได้เป็นไปตามวิถีทางที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญนี้

เมื่อผู้ทำการศึกษาได้นำแต่ละประโยคมาแยกพิจารณา วิเคราะห์ และศึกษาถึงองค์ประกอบจึงอาจทำให้พออนุมานได้ ดังนี้

การกระทำแรก การกระทำเพื่อล้มล้างการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญนี้ โดยวิธีการซึ่งมิได้เป็นไปตามวิถีทางที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญนี้

เมื่อพิจารณาแล้วทำให้ทราบได้ว่า การกระทำที่จะเป็นการล้มล้างการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยจะต้องเป็นการกระทำที่มีใช้การใช้อำนาจตามที่กฎหมายรัฐธรรมนูญได้

บัญญัติไว้ แต่ในการใช้อำนาจอธิปไตย โดยผ่านการใช้อำนาจของฝ่ายบริหาร ฝ่ายนิติบัญญัติ ฝ่ายตุลาการ อำนาจทั้งสามดังกล่าวล้วนเป็นอำนาจที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยได้สร้างมาตรการทางกฎหมายมารองรับอำนาจดังกล่าวไว้ การกระทำโดยผ่านการใช้อำนาจทั้งสามดังกล่าวจึงเป็นการกระทำที่ไม่ขัดต่อกฎหมายรัฐธรรมนูญ การกระทำดังกล่าวจะต้องเป็นการกระทำที่ขัดต่อหลักกฎหมายอย่างแจ้งชัดและไม่มีมาตรการทางกฎหมายใดมารองรับ หรือเป็นการกระทำที่ขัดหรือแย้งต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญอย่างแท้จริง เพราะถ้าเป็นการกระทำตามอำนาจอธิปไตยดังที่กล่าวมาก็จะทำให้เป็นการกระทำที่รัฐธรรมนูญได้มีการบัญญัติรองรับไว้ว่าเป็นการใช้อำนาจอย่างถูกต้องตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ตัวอย่างของการกระทำที่เป็นวิธีการที่มีได้เป็นไปตามวิถีทางที่บัญญัติ ซึ่งมีได้เป็นไปตามวิถีทางที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญที่มีวัตถุประสงค์เพื่อล้างการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข เช่น การชุมนุมต่อสู้โดยใช้อาวุธเพื่อล้มล้างรัฐบาลที่มาจากกรเลือกตั้งที่ไม่เป็นการชุมนุมโดยสงบและปราศจากอาวุธตามมาตรา 63² เป็นต้น

เมื่อทำการศึกษาก็พออนุมานได้ว่า การกระทำทั้งหลายที่มีกฎหมายรองรับการใช้อำนาจ ล้วนเป็นการกระทำที่ไม่ขัดต่อวิถีทางที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ อีกทั้งเจตนารมณ์ของมาตรา 68 ก็น่าจะมีความประสงค์เพื่อต้องการป้องกันการกระทำต่างๆ ที่ไม่เป็นไปตามครรลองของกฎหมายมิใช่การให้อำนาจแก่ปัจเจกอย่างมากล้นในการเสนอเรื่องต่อศาลรัฐธรรมนูญโดยไม่ผ่านการกลั่นกรองใดๆ เลย

การตีความตามมาตรา 68 จึงต้องยืนอยู่บนหลักการตีความอย่างเคร่งครัดจะนำหลักการตีความอย่างผ่อนปรนมาใช้กับการยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญไม่ได้ พิจารณาดูแล้ว เห็นว่า ไม่ควรอย่างยิ่ง เพราะจะส่งผลให้เกิดการเสนอเรื่องต่อศาลรัฐธรรมนูญโดยไม่จำเป็น อีกทั้งยังเป็นแนวทางแห่งการแสวงหาประโยชน์ในทางการเมืองของกลุ่มบุคคลที่ไม่พึงประสงค์

การกระทำที่สองตามมาตรา 68 วางหลักว่า เพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจในการปกครองประเทศโดยวิธีการซึ่งมิได้เป็นไปตามวิถีทางที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญนี้ เมื่อพิจารณาและวิเคราะห์โครงสร้างของประโยคดังกล่าว จึงทำให้ทราบได้ว่าอำนาจในการปกครองประเทศ คือ อำนาจอธิปไตย (Sovereignty) โดยอำนาจอธิปไตยสามารถแบ่งได้เป็น อำนาจฝ่ายตุลาการ (The Judicature) อำนาจฝ่ายนิติบัญญัติ (The Legislative) อำนาจฝ่ายบริหาร (The Executive) แต่จากอดีต

² มาตรา 63 บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการชุมนุมโดยสงบและปราศจากอาวุธ

การจำกัดเสรีภาพตามวรรคหนึ่งจะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย เฉพาะในกรณีการชุมนุมสาธารณะ และเพื่อคุ้มครองความสงบของประชาชนที่จะใช้ที่สาธารณะ หรือเพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยในระหว่างเวลาที่ประเทศอยู่ในภาวะสงครามหรือในระหว่างเวลาที่มีประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินหรือประกาศใช้กฎอัยการศึก.

สู่ปัจจุบันการกระทำที่เป็นการยึดอำนาจในการปกครองประเทศเป็นการยึดอำนาจของฝ่ายบริหาร และฝ่ายนิติบัญญัติเป็นส่วนมาก ตัวอย่างของการกระทำเพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจในการปกครองประเทศโดยวิธีการซึ่งมิได้เป็นไปตามวิถีทางที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ อาจเป็นกรณีที่ใช้กำลังทางทหารในการรัฐประหาร (Coup d' État) เพื่อยึดอำนาจรัฐบาล เป็นต้น

จากการศึกษาถึงโครงสร้างใน มาตรา 68 จะพบว่า หากศาลรัฐธรรมนูญตีความไปในความหมายที่กว้างจะทำให้มีการนำคดีมาสู่ศาลรัฐธรรมนูญเกิดขึ้นได้โดยง่ายจนเกินความจำเป็น และอาจเป็นการขัดต่อเจตนารมณ์ของกฎหมายรัฐธรรมนูญที่เป็นกฎหมายสูงสุด (Supreme Law) ของประเทศ ที่ต้องการให้ศาลรัฐธรรมนูญได้ใช้อำนาจที่มีได้พิจารณาในข้อพิพาทที่มีความสำคัญ และเป็นข้อพิพาททางรัฐธรรมนูญอย่างแท้จริง

ในการตีความขอบเขตของคำจำกัดความในการใช้สิทธิยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญตาม มาตรา 212 จะต้องเป็นบุคคลที่ถูกกระทบซึ่งสิทธิและเสรีภาพและต้องเป็นบุคคลที่ได้รับผลกระทบจากบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญนั้น โดยตรง คือ ถูกกระทบสิทธิดังกล่าวแล้ว จึงจะใช้สิทธิในการยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญได้ ซึ่งหลักการดังกล่าวจากการศึกษาเป็นที่ยอมรับกัน โดยทั่วไป

การตีความใน มาตรา 68 ศาลรัฐธรรมนูญจะนำหลักการและแนวทางที่ให้สิทธิแก่ประชาชน โดยตรง ไปใช้บังคับอาจทำให้มีผลที่แตกต่างกัน โดยขอบเขตของการจำกัดความควรมีมาตรฐานทางการวิชาการที่ได้รับการยอมรับจากสังคม มิใช่การบัญญัติถึงแนวทางและการตีความที่ต้องนำมาค้นหาทางออกให้แก่สังคมในภายหลัง เพราะในปัจจุบันศาลรัฐธรรมนูญถือเป็นองค์กรที่แบกรับภาระหน้าที่ในการประสานซึ่งรอยร้าวของสังคมไว้ สิทธิและวิธีการดำเนินคดีรัฐธรรมนูญจึงควรปรับปรุงให้เกิดความชัดเจนไว้ซึ่งข้อถกเถียง และเพื่อให้คำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญมีความถูกต้องเที่ยงธรรมและเป็นที่สุด เพื่อเป็นการสร้างแนวทางให้สังคมได้รับซึ่งความยุติธรรมเชิงรูปธรรม กล่าวคือ สมควรให้มีการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ โดยวางหลักเกณฑ์การยื่นคำร้องและขยายความใน มาตรา 68 ออกมาเพื่อให้เกิดความชัดเจนในประเด็นของการกระทำที่เป็นความผิดที่บุคคลหรือพรรคการเมืองจะมีสิทธิในการยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญได้

4.2 ปัญหาการใช้สิทธิของบุคคลเพื่อยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญ

การยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญตาม มาตรา 68 จะต้องเป็นบุคคลผู้ทราบถึงการกระทำ (The Person Knowing of Such Act) ที่เป็นการล้มล้างการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญนี้ หรือเพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจในการปกครอง

ประเทศโดยวิธีการซึ่งมิได้เป็นไปตามวิถีทางที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ แต่โดยเนื้อความของ มาตรา 68 ที่ยังขาดความชัดเจน ทำให้เกิดการตีความในสิทธิที่จะเสนอเรื่องต่อศาลรัฐธรรมนูญ ดังกล่าว โดยมีสองแนวความคิด คือ

1) ให้ปัจเจกชนที่ทราบถึงการกระทำสามารถเสนอเรื่องได้โดยตรงต่อศาลรัฐธรรมนูญ หรือ

2) ให้ปัจเจกชนที่ทราบถึงการกระทำจะต้องเสนอเรื่องให้อัยการสูงสุดตรวจสอบข้อเท็จจริงเสียก่อน และให้อัยการสูงสุดเป็นผู้มีอำนาจในการยื่นคำร้องเพื่อให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยสั่งการให้เลิกการกระทำดังกล่าวแต่เพียงผู้เดียว

โดยเมื่อทำการพิเคราะห์แล้วอาจแยกพิจารณาถึงประเด็นทั้งสองประการดังต่อไปนี้

4.2.1 ปัญหาการยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญเองโดยลำพังของบุคคลผู้ทราบการกระทำ

การบัญญัติให้สิทธิแก่ปัจเจกชนเพื่อเสนอเรื่องหรือร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญตามนัยแห่ง เนื้อความที่ มาตรา 68 วรรคสอง ได้บัญญัติไว้ ถือเป็นแนวทางที่ดีเพราะจะทำให้ปัจเจกชนสามารถใช้สิทธิในฐานะพลเมืองในการปกป้องพิทักษ์และรักษาความเป็นกฎหมายสูงสุดของประเทศและ เพื่อปกป้องความเป็นประชาธิปไตยในฐานะประชาชนคนหนึ่งของสังคมได้

เมื่อมาตรการทางกฎหมายได้มีการบัญญัติเนื้อความที่ไม่กระชับและสามารถนำไปสู่การ ตีความในทางเป็นประโยชน์แก่ฝ่ายตนเองได้ จึงอาจส่งผลทำให้แนวความคิดของกลุ่มคนในสังคม ที่มีความคิดที่แตกแยกกันเป็นฐานอยู่แล้วในตัวเกิดการพยายามผลักดันแนวความคิดของตนว่าเป็น แนวความคิดที่ถูกต้องและตรงต่อเจตนารมณ์ที่แท้จริงในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550

โดยกลุ่มแรกเป็นกลุ่มที่มีความเห็นสนับสนุนผู้ร้องที่ใช้สิทธิตามมาตรา 68 กลุ่มดังกล่าว มีแนวความคิดสนับสนุนหลักการให้สิทธิของปัจเจกชนในสังคม โดยมุ่งหมายไปที่การเสนอเรื่อง ของภาคพลเมืองที่เน้นการให้สิทธิแก่บุคคลเพื่อปกป้องพิทักษ์และรักษารัฐธรรมนูญให้คงไว้ซึ่ง ความเป็นกฎหมายสูงสุด โดยได้เสนอแนวความคิดในการให้ปัจเจกชนที่ทราบเรื่องการกระทำที่ เป็นการล้มล้างการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตาม รัฐธรรมนูญ หรือเพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจในการปกครองประเทศโดยวิธีการซึ่งมิได้เป็นไปตาม วิถีทางที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ ให้มีอำนาจเสนอเรื่องได้โดยตรงต่อศาลรัฐธรรมนูญโดยไม่ต้อง ยื่นเรื่องต่ออัยการสูงสุดเพื่อตรวจสอบข้อเท็จจริงเสียก่อน ถือเป็นแนวคิดที่สนับสนุนแนวการให้ สิทธิแก่ภาคพลเมืองอย่างเต็มที่

แต่จากการศึกษาทำให้ทราบได้ว่ารัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ได้กำหนดให้บุคคล มีสิทธิเสนอเรื่องต่อศาลรัฐธรรมนูญได้เอง (ตามคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญที่ 18-22/2555)

เป็นการผสมผสานแนวคิดระหว่างการทำให้อำนาจประชาชนเป็นผู้รักษาความสงบเรียบร้อยและแนวความคิดที่ให้อำนาจรัฐเป็นผู้รักษาความสงบเรียบร้อย โดยสังเกตได้จากเนื้อความใน มาตรา 68 วรรคสอง ที่ว่า “ในกรณีที่บุคคลหรือพรรคการเมืองใดกระทำการตามวรรคหนึ่ง ผู้ทราบการกระทำดังกล่าวย่อมมีสิทธิเสนอเรื่องให้อัยการสูงสุดตรวจสอบข้อเท็จจริงและยื่นคำร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยสั่งการให้เลิกการกระทำดังกล่าว” จึงถือเป็นการให้บุคคลที่เป็นปัจเจกชนมีสิทธิเสนอเรื่องไปยังอัยการสูงสุดได้เพียงหนทางเดียว และในทางตรงกันข้ามก็เป็นการบัญญัติถึงอำนาจรัฐโดยบัญญัติให้อำนาจแก่อัยการสูงสุดเป็นผู้ใช้อำนาจในการตรวจสอบข้อเท็จจริงก่อนที่จะเสนอคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญได้

แต่จากสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคมไทยทำให้ทราบได้ว่าการบัญญัติถ้อยคำใน มาตรา 68 วรรคสอง ยังขาดซึ่งความชัดเจนอยู่ในตัวเอง เพราะมีนักวิชาการ (Academic) ออกมาเสนอแนวทางการตีความตามแนวความคิดของตน ทำให้ขาดซึ่งแนวทางปฏิบัติที่มีบรรทัดฐานไปในหนทางเดียวกัน และยังทำให้การระงับเหตุบนความขัดแย้งที่ควรเป็นประสิทธิผลจากการวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญไม่เกิดผลเท่าที่ควรจะเป็น

การบัญญัติให้สิทธิแก่ปัจเจกชนในการเสนอเรื่องต่อศาลรัฐธรรมนูญนั้น เพียงแต่บัญญัติให้อาศัยเหตุแห่งสิทธิของผู้ทราบการกระทำเพียงเพราะทราบว่าเกิดการกระทำที่เป็นการล้มล้างการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญ หรือเพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจในการปกครองประเทศโดยวิธีการซึ่งมิได้เป็นไปตามวิถีทางที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญดังกล่าว นั้น อาจถูกมองได้ว่าเป็นการกำหนดสิทธิให้มีสิทธิยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญได้เองแก่ปัจเจกชนอย่างมากล้นจนเกินไป

โดยมุมมองที่กลับกันอาจยอมรับว่าเป็นแนวทางแห่งการพัฒนาที่เป็นเรื่องการพัฒนา ด้านสิทธิของพลเมืองที่ดี เพราะเป็นการให้สิทธิแก่บุคคลใช้สิทธิทางศาลเพื่อควบคุมความชอบโดยรัฐธรรมนูญ (Control of the Constitutionality) ได้โดยตรง ดีกว่าไปใช้สิทธิของพลเมืองภาคพื้นดินน ในการปลุกระดมเพื่อชุมนุมประท้วงการกระทำของรัฐบาลที่ตนเองเห็นว่าไม่ถูกต้องตามหลักการของระบอบประชาธิปไตย

อย่างไรก็ตาม การให้สิทธิแก่บุคคลในการยื่นคำร้อง โดยตรงต่อศาลรัฐธรรมนูญอาจส่งผลให้มีปริมาณคดีของศาลรัฐธรรมนูญมากจนเกินความจำเป็น อีกทั้งอาจส่งผลให้เกิดปริมาณคดีที่ค้างอยู่ในศาลมากจนเกินไปอีกด้วย เมื่อผู้ทำการศึกษา นำคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญที่ 18-22/2555 มาวิเคราะห์แล้วจะพบว่าศาลรัฐธรรมนูญได้พิจารณาถึงประเด็นที่มาของสิทธิในการเสนอเรื่องของปัจเจกชนไว้ด้วย โดยได้วินิจฉัย ดังนี้

มาตรา 68 วรรคสอง เป็นบทบัญญัติที่ให้สิทธิแก่ผู้ที่ทราบการกระทำของบุคคลหรือพรรคการเมืองที่กระทำการตามวรรคหนึ่ง มีสิทธิให้ตรวจสอบการกระทำดังกล่าวได้สองประการ คือ ประการที่หนึ่ง เสนอเรื่องให้อัยการสูงสุดตรวจสอบข้อเท็จจริง และประการที่สอง ยื่นคำร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยสั่งให้เลิกการกระทำ โดยอำนาจในการตรวจสอบและวินิจฉัยสั่งการในกรณีที่ผู้ร้องใช้สิทธิในการพิทักษ์รัฐธรรมนูญตามมาตรา 68 วรรคสอง เป็นภาระหน้าที่ของศาลรัฐธรรมนูญ อัยการสูงสุดมีเพียงหน้าที่ตรวจสอบข้อเท็จจริงเบื้องต้น และยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อวินิจฉัยเท่านั้น หากได้ตัดสิทธิของผู้ร้องในการยื่นคำร้องโดยตรงต่อศาลรัฐธรรมนูญไม่ อีกทั้งเมื่อผู้ร้องได้เคยเสนอเรื่องให้อัยการสูงสุดตรวจสอบข้อเท็จจริงแล้วยังไม่เป็นที่พอใจในคำวินิจฉัยชี้ขาดของอัยการสูงสุดนั้น จึงชอบที่ผู้ร้องจะใช้สิทธิประการที่สองในการยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญได้โดยตรง

เมื่อนำคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญมาพิจารณาจะเห็นว่า ศาลรัฐธรรมนูญได้ตีความวรรคสองแห่งมาตรา 68 เพื่อเป็นการให้สิทธิแก่ปัจเจกชนอย่างสัมบูรณ์ (Absolute) ในการยื่นคำร้องโดยตรงต่อศาลรัฐธรรมนูญ แต่การที่ศาลรัฐธรรมนูญได้มีแนวความวินิจฉัยเช่นนี้อาจส่งผลให้ในภายภาคหน้ามีบุคคลที่ต้องการสร้างกระแสหรือสร้างความเป็นป่วนทางการเมืองโดยอาศัยสิทธิที่เกิดตามมาตรา 68 เสนอเรื่องของตนเพื่อสร้างกระแสความวุ่นวายในสังคมให้เกิดขึ้นได้ง่ายจนเกินไป

อีกทั้งยังอาจทำให้แนวทางแห่งความเป็นไปตามหลักการของศาลรัฐธรรมนูญไม่เป็นไปตามเจตนารมณ์ที่ควรจะเป็น เพราะเมื่อบุคคลใดที่มีความประสงค์จะเสนอเรื่องก็สามารถดำเนินการได้โดยง่าย อาจทำให้สิทธิตามมาตรา 68 ที่รัฐธรรมนูญต้องการคุ้มครองขาดความน่าเชื่อถือ กล่าวคือสิทธิของบุคคลที่จะพึงมีตามรัฐธรรมนูญควรเป็นสิทธิที่ควรค่าแก่การปกป้องและพิทักษ์รัฐธรรมนูญอย่างแท้จริง มิใช่การใช้สิทธิอย่างฟุ้งเฟ้อ โดยคำนึงถึงประโยชน์ส่วนตนเป็นที่ตั้ง

อีกประเด็นที่ควรทำการกล่าวถึง คือ การที่ผู้ทราบเรื่องใช้สิทธิเสนอคำร้องของตนต่ออัยการสูงสุดแล้ว และกำลังอยู่ในชั้นอัยการสูงสุดดำเนินการพิจารณาข้อเท็จจริงตามคำร้องการที่ผู้ร้องใช้สิทธิของตนยื่นคำร้องโดยตรงต่อศาลรัฐธรรมนูญตามมาตรา 68 เพื่อให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาในเรื่องเดียวกันโดยไม่รอคำสั่งของอัยการสูงสุดได้หรือไม่ ในประเด็นนี้จะถือเป็นกระบวนการที่ข้ามขั้นตอนและผิดระเบียบหรือไม่ จากการศึกษาและวิเคราะห์แล้วเห็นว่า การที่ผู้ร้องเสนอคำร้องของตนต่ออัยการสูงสุดแล้ว จึงควรที่จะเป็นการถูกจำกัดสิทธิโดยผลทางกฎหมาย โดยให้ผู้ร้องต้องรอฟังการคำสั่งของอัยการสูงสุดก่อน มิใช่สิทธิที่จะเกิดแก่ผู้ร้องทั้งในการยื่นคำร้องต่อเพื่อให้อัยการสูงสุดตรวจสอบข้อเท็จจริงและการยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญได้โดยตรงที่จะเกิดขึ้นพร้อมกัน มิฉะนั้น การยื่นคำร้องเพื่อให้อัยการสูงสุดตรวจสอบก็จะหมดความหมาย และจะ

ไม่มีการนำมาตรการบังคับที่ต้องเสนอเรื่องผ่านอัยการสูงสุดไปใช้ บังคับ เพราะเมื่อบุคคลที่ทราบเรื่องสามารถยื่นคำร้องของตนได้โดยตรงต่อศาลรัฐธรรมนูญ ก็จะไม่มีการฟ้องบุคคลใดที่จะเสนอเรื่องของตนต่ออัยการสูงสุดเพื่อพิจารณา เพราะล้วนจะต้องเกรงว่าจะเสียเวลานานกว่าคำร้องของตนจะได้เสนอไปยังศาลรัฐธรรมนูญได้ ทำให้การแนวทางแห่งเจตนารมณ์ไม่เกิดเป็นผลในทางปฏิบัติ

จากการศึกษาวิเคราะห์จึงเห็นว่า สิทธิของปัจเจกชนผู้ทราบการกระทำตามวรรคหนึ่ง และประสงค์จะใช้สิทธิในวรรคสองเพื่อยื่นคำร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยสั่งการให้เลิกการกระทำดังกล่าว ควรเกิดขึ้นเมื่ออัยการสูงสุดได้มีคำสั่งไม่เสนอเรื่องต่อศาลรัฐธรรมนูญ สิทธิของปัจเจกชนจึงจะมีเมื่อรัฐปฏิบัติความยุติธรรมดังกล่าวแล้ว

4.2.2 ปัญหาการยื่นคำร้องผ่านอัยการสูงสุดเพื่อตรวจสอบข้อเท็จจริง

องค์กรอัยการ (The Public Prosecutors) เป็นองค์กรของรัฐองค์กรหนึ่งที่มีภารกิจกรอำนวยการอำนวยความยุติธรรมให้แก่สังคม โดยมีจุดมุ่งหมายที่จะรักษาความสงบสุขของประชาชนภายในประเทศเป็นหลัก จึงยังผลให้องค์กรอัยการได้มีโครงสร้างที่มีความเป็นอิสระจากฝ่ายการเมืองในลักษณะที่เด็ดขาด นายกรัฐมนตรีซึ่งในฐานะเป็นผู้บังคับบัญชาสูงสุดในฝ่ายการเมืองมีอำนาจทำคำสั่งหรือวางระเบียบให้อัยการปฏิบัติหน้าที่ได้ แต่การปฏิบัติหน้าที่ในเรื่องคดีพนักงานอัยการมีความเป็นอิสระ (Independent) ไม่ตกอยู่ภายใต้การบังคับบัญชาของฝ่ายการเมือง

นอกจากนี้ ฝ่ายการเมืองไม่สามารถแทรกแซงการใช้อำนาจที่ตนมีอยู่เข้ามาควบคุมการใช้อำนาจของอัยการสูงสุดในการดำเนินคดีต่างๆ ได้ จากเหตุผลของการปฏิบัติหน้าที่อย่างอิสระและปราศจากการแทรกแซงทางฝ่ายการเมืองดังที่กล่าวมา ทำให้องค์กรอัยการมีความสำคัญในการกลั่นกรองปริมาณคดีก่อนที่จะขึ้นสู่ศาล เพราะพนักงานอัยการมีอำนาจที่จะทำคำสั่งฟ้องหรือไม่ฟ้องผู้ต้องหาในคดีต่างๆ ได้ โดยหลักการดังกล่าวแล้ว องค์กรอัยการเป็นองค์กรที่มีอำนาจการวินิจฉัยชี้ขาดเพื่อสั่งคดีและถือเป็นองค์กรของรัฐที่มีความเป็นกลางโดดเด่นองค์กรหนึ่ง

การที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มาตรา 68 วรรคสอง ได้บัญญัติให้บุคคลที่ทราบการกระทำที่เป็นการเพื่อล้มล้างการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญนี้ หรือเพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจในการปกครองประเทศโดยวิธีการซึ่งมิได้เป็นไปตามวิถีทางที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญนี้ และมีความประสงค์ต้องการจะเสนอเรื่องที่ตนเองทราบเพื่อใช้สิทธิในการปกป้องพิทักษ์รักษาความเป็นระบอบประชาธิปไตยโดยตรงต่อศาลรัฐธรรมนูญ ก็ควรที่จะใช้สิทธิเสนอเรื่องให้อัยการสูงสุดตรวจสอบข้อเท็จจริงเพื่อเป็นการใช้อำนาจรัฐกรองคำร้องของผู้ทราบการกระทำตามวรรคสองแห่งมาตรา 68 โดยให้อัยการสูงสุดยื่นคำร้องขอต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัยสั่งการให้เลิกการกระทำตามมาตรา 68 วรรคหนึ่ง ได้เพียงทางเดียว

อีกทั้งถือเป็นการใช้อำนาจรัฐเพื่อช่วยให้ความเป็นกฎหมายรัฐธรรมนูญซึ่งเป็นกฎหมายสูงสุด ไม่ตกเป็นเครื่องมือของกลุ่มบุคคลในสังคมที่มีความประสงค์ใช้มาตรการตามรัฐธรรมนูญเพื่อหยุดการใช้อำนาจของฝั่งตรงข้ามอย่างอำเภอก โดยให้อัยการสูงสุดยื่นคำร้องขอต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัยสั่งการให้เลิกการกระทำตามวรรคหนึ่งดังกล่าวได้

การยื่นคำร้องผ่านอัยการสูงสุดเพื่อตรวจสอบข้อเท็จจริงเสียก่อนที่จะเสนอเรื่อง โดยตรงต่อศาลรัฐธรรมนูญดังกล่าว นั้น ถือว่ามีความสำคัญในการที่จะช่วยถ่วงกรงข้อเท็จจริงก่อนที่จะเป็นคดีขึ้นสู่ศาล ได้เป็นอย่างดี อีกทั้งการยื่นคำร้องผ่านอัยการสูงสุดตามที่กฎหมายได้บัญญัติขึ้น ถือเป็นแนวทางที่ดีที่เจ้าพนักงานของรัฐหรือหน่วยงานที่ใช้อำนาจรัฐจะดำเนินการตรวจสอบและถ่วงกรงข้อเท็จจริงและปรับข้อกฎหมายเสียก่อนที่จะส่งเรื่องไปยังศาลรัฐธรรมนูญ โดยผลแห่งการตรวจสอบที่มีหลายขั้นตอนดังกล่าวจึงยังผลให้เกิดความรอบคอบในผลแห่งคดี และเพื่อไม่ให้เกิดการเสนอเรื่องของบุคคลที่ไม่มีสาระสำคัญอันควรพิจารณาต้องตกเป็นภาระอยู่ที่ศาลรัฐธรรมนูญ แต่เพียงองค์กรเดียว ซึ่งหลักการนี้ได้นำไปใช้กับสิทธิในการยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญของบุคคลซึ่งถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญรับรองไว้ มาตรา 212 ที่ได้วางหลักให้บุคคลที่ถูกละเมิดสิทธิเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 บัญญัติรับรองไว้โดยผลของกฎหมาย จะต้องใช้สิทธิยื่นเรื่องพร้อมคำร้องต่อองค์กรที่รัฐธรรมนูญกำหนดให้ทำหน้าที่คุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชน เช่น องค์กรศาล (ศาลยุติธรรม (Court of Justice) ศาลปกครอง (Administrative Court) ศาลทหาร (Military Court)) สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน (Office of the Ombudsman Thailand) คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (National Human Rights Commission) พิจารณาเสียก่อนเพื่อถ่วงกรงข้อเท็จจริง ก่อนส่งเรื่องสู่การพิจารณาวินิจฉัยโดยศาลรัฐธรรมนูญต่อไป

จากการที่ศาลรัฐธรรมนูญได้มีคำวินิจฉัยในประเด็นสิทธิในการเสนอคำร้องตามมาตรา 68 วรรคสอง ที่ให้สิทธิแก่ผู้ที่ทราบการกระทำให้มีสิทธิยื่นคำร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยสั่งให้เลิกการกระทำ โดยถือว่าผู้ร้องใช้สิทธิในการพิทักษ์รัฐธรรมนูญและถือเป็นสิทธิที่ปัจเจกชนทุกคนพึงมีตามรัฐธรรมนูญ อีกทั้งได้กล่าวถึงอำนาจของอัยการสูงสุดว่ามีหน้าที่ตรวจสอบข้อเท็จจริงในเบื้องต้นเท่านั้น

แต่จากคำวินิจฉัยดังกล่าวทำให้ผู้ทำการศึกษาที่มีแนวความคิดที่คาดเห็นว่าการให้สิทธิแก่ปัจเจกชนตามคำวินิจฉัยดังกล่าว น่าจะเป็นการขัดต่อเจตนารมณ์ที่แท้จริงของรัฐธรรมนูญ เพราะถ้ารัฐธรรมนูญไม่ต้องการให้อัยการสูงสุดแต่เพียงผู้เดียวเป็นผู้มีหน้าที่ในการเสนอเรื่องไปยังศาลรัฐธรรมนูญ บทบัญญัติในมาตราดังกล่าวก็จะไม่ต้องตามที่บัญญัติ แต่น่าจะเป็นในกรณี ดังนี้

มาตรา 68 วรรคสอง ในกรณีที่บุคคลหรือพรรคการเมืองใดกระทำการตามวรรคหนึ่ง ผู้ทราบการกระทำดังกล่าวย่อมมีสิทธิเสนอเรื่องให้อัยการสูงสุดตรวจสอบข้อเท็จจริงและยื่นคำร้อง

ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยสั่งการให้เลิกการกระทำดังกล่าว หรือบุคคลหรือพรรคการเมืองใด กระทำการตามวรรคหนึ่ง มีสิทธิยื่นคำร้องยื่นคำร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยสั่งการให้เลิกการกระทำดังกล่าวได้เอง แต่ทั้งนี้ ไม่กระทบกระเทือนการดำเนินคดีอาญาต่อผู้กระทำการดังกล่าว

สิทธิของปัจเจกชนในสังคมที่จะใช้สิทธิพิทักษ์รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยตามคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญที่ 18-22/2555 นั้น ผู้เขียนจึงเห็นควรให้มีขึ้นเมื่ออัยการสูงสุดปฏิเสธการยื่นคำร้องดังกล่าวไปยังศาลรัฐธรรมนูญ

ปัญหาตามที่ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญยกขึ้นกล่าวในคำวินิจฉัยที่ว่า หากเสนอคำร้องผ่านอัยการสูงสุดเพื่อตรวจสอบข้อเท็จจริงตามมาตรา 68 วรรคสองแล้ว แต่ยังไม่มีการไต่สวนจากอัยการสูงสุด หากปล่อยให้การกระทำที่เป็นการเพื่อล้มล้างการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญนี้ หรือเพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจในการปกครองประเทศโดยวิธีการซึ่งมิได้เป็นไปตามวิถีทางที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญนี้ลุกลงไปแล้ว แม้ต่อมาอัยการสูงสุดจะยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญให้วินิจฉัยว่าคำร้องดังกล่าวนั้นเป็นไปโดยมิชอบด้วยมาตรา 68 วรรคหนึ่ง ให้เลิกการกระทำนั้น ก็จะไม่สามารถบังคับตามคำวินิจฉัยในทางใดได้อีก รวมทั้งไม่อาจเยียวยาให้กลับมาเป็นดังเดิมหรือไม่อาจย้อนคืนแก้ไขผลที่เกิดขึ้นจากการกระทำดังกล่าวได้

ทั้งนี้ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มาตรา 216 วรรค 6 วางหลักว่าวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ ดังนั้น จากสภาพปัญหาที่ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญได้ยกขึ้นวินิจฉัยนั้น อาจจะนำไปกำหนดไว้ในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ โดยกำหนดในบทบัญญัติที่เกี่ยวกับการกระทำเพื่อล้มล้างการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 หรือเพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจในการปกครองประเทศโดยวิธีการซึ่งมิได้เป็นไปตามวิถีทางที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญนี้ตามนัยแห่ง มาตรา 68 เพื่อกำหนดให้อัยการสูงสุดมีอำนาจในการตรวจสอบข้อเท็จจริงได้เป็นระยะเวลายาวนานเพียงใด มิใช่แก้ที่ปลายเหตุโดยไม่คำนึงถึงเจตนารมณ์แห่งการถ่วงดุลอำนาจ แม้จากสภาพปัญหาที่เกิดจากการนำไปปฏิบัติที่ว่าการเสนอคำร้องโดยผ่านอัยการสูงสุดจะเป็นการใช้ระยะเวลาที่ยาวนาน ไม่ทันต่อการกระทำที่มุ่งทำลายระบอบการปกครองรูปแบบประชาธิปไตย ประเด็นนี้อาจถือเป็นข้อบกพร่องเพียงประการเดียวที่ศาลรัฐธรรมนูญได้กล่าวไว้ในคำวินิจฉัยดังกล่าว แต่ทั้งนี้ข้อบกพร่องดังกล่าวอาจแก้ไขได้โดยการกำหนดในกฎหมายให้อัยการสูงสุดพิจารณาโดยเร็วหรือกำหนดเวลาในการพิจารณาคำร้องของอัยการสูงสุด แต่กระนั้นก็ดีเมื่อนำข้อดีและข้อบกพร่องแห่งการเสนอคำร้องผ่านอัยการสูงสุดมา

พิจารณาเปรียบเทียบกันแล้ว จะทำให้ทราบได้ถึงผลดีจากการตีความให้เสนอคำร้องผ่านอัยการสูงสุดว่าเกิดเป็นรูปธรรมมากกว่าการให้อำนาจปัจเจกชนไปอย่างไม่มีขอบเขตจำกัด

ทั้งนี้ จากการศึกษาถึงอำนาจและหน้าที่ระหว่างองค์กรอัยการกับสิทธิของปัจเจกชนในสังคม ทำให้ทราบถึงแนวทางการใช้สิทธิของชนชาวไทยที่ยังไม่เคารพในควมมีสิทธิของตนอย่างแท้จริง โดยทำให้แนวทางการใช้สิทธิต่างๆ ออกมาในรูปแบบที่ฟุ่มเฟือย มิใช่การใช้สิทธิที่มีความประสงค์ที่ต้องการจะปกป้องและพิทักษ์ซึ่งสิทธิที่ตนมีอยู่อย่างแท้จริง จากการศึกษาและวิเคราะห์จึงทำให้ทราบถึงการให้อำนาจองค์กรของรัฐอย่างเช่นองค์กรอัยการที่จะเข้ามาตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ (Examination of Exercise of State Power) เพื่อทำให้เกิดการถ่วงดุลอำนาจระหว่างการใช้อำนาจของปัจเจกชนกับอำนาจรัฐถือเป็นผลดีประการหนึ่ง

ประกอบกับจากการศึกษาพบว่า สิทธิการยื่นคำร้องโดยตรงต่อศาลรัฐธรรมนูญ ในราชอาณาจักรสเปนและสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี ซึ่งกำหนดให้ผู้ถูกล่วงละเมิดสิทธิและเสรีภาพ จะสามารถยื่นคำร้องโดยตรงต่อศาลรัฐธรรมนูญได้ก็ต่อเมื่อปรากฏว่า ได้ดำเนินกระบวนการยุติธรรมในทางอื่นจนถึงที่สุดแล้ว จึงจะมีสิทธิยื่นคำร้องโดยตรงต่อศาลรัฐธรรมนูญได้ กล่าวคือ ต้องผ่านกระบวนการกลั่นกรองคำร้องดังกล่าวในเบื้องต้นเสียก่อน ซึ่งเป็นหลักการที่นำมาใช้ในมาตรา 212 ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ที่วางหลักว่า บุคคลซึ่งถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญนี้รับรองไว้มีสิทธิยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อมีคำวินิจฉัยว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ ทั้งนี้การใช้สิทธิดังกล่าวต้องเป็นกรณีที่ไม่อาจใช้สิทธิโดยวิธีการอื่นได้แล้ว ดังนั้น การยื่นคำร้องโดยตรงต่อศาลรัฐธรรมนูญตามมาตรา 68 จึงควรนำกระบวนการกลั่นกรองคำร้องดังกล่าวมาปรับใช้ โดยให้อัยการสูงสุดเป็นผู้กลั่นกรองคำร้องในเบื้องต้นเสียก่อน

อย่างไรก็ตาม การจำกัดอำนาจของประชาชนในการยื่นคำร้องไปเสียเลย โดยให้มายื่นคำร้องผ่านอัยการสูงสุดเพื่อตรวจสอบเสียเพียงหนทางเดียว อาจถูกมองว่าเป็นการจำกัดสิทธิและเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญได้บัญญัติไว้และอาจเป็นแนวคิดแห่งการใช้สิทธิในการตรวจสอบอำนาจรัฐที่ไม่คำนึงถึงประชาชนผู้เป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตย (Sovereignty) ดังนั้น แนวทางที่ดีจึงควรประสานทั้งสิทธิของบุคคลและการกลั่นกรองจากเจ้าหน้าที่รัฐที่เป็นการใช้อำนาจรัฐควบคู่กันไปด้วย โดยนำหลักการจากประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 34 ที่วางหลักว่า คำสั่งไม่ฟ้องคดีของอัยการ หากคดีสิทธิผู้เสียหายฟ้องคดีโดยตนเองไม่ มาปรับใช้

ดังนั้น ควรให้อัยการสูงสุดมีบทบาทในการกลั่นกรองประเด็นข้อเท็จจริงที่จะเป็นการตั้งต้นซึ่งข้อพิพาทตามมาตรา 68 วรรคหนึ่ง เสียก่อน ก่อนที่บุคคลหรือพรรคการเมืองใดจะเสนอเรื่องต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัย จึงจะถือเป็นมาตรการตามหลักการแห่งมาตรา 68

ที่เหมาะสม อีกทั้งควรมีมาตรการทางกฎหมายกำหนดวิธีการและขั้นตอนในการตรวจสอบข้อเท็จจริงตามมาตรา 68 วรรคสองด้วย ทั้งนี้ เพื่อให้การตรวจสอบข้อเท็จจริงตามรัฐธรรมนูญดังกล่าวมีความชัดเจนและเป็นไปตามวัตถุประสงค์ในการทรงคดียื่นสู่ศาล และหากอัยการสูงสุดตรวจสอบข้อเท็จจริงและมีความเห็นว่าไม่เป็นการกระทำตามมาตรา 68 วรรคหนึ่งให้ประชาชนย่อมมีสิทธิเสนอคำร้องดังกล่าวต่อศาลรัฐธรรมนูญได้ต่อไป ในกรณีนี้ศาลรัฐธรรมนูญสามารถนำความเห็นดังกล่าวของอัยการสูงสุดมาประกอบการพิจารณาวินิจฉัยคำร้องของผู้ร้องได้